198

J. van BAARDEWIJK.

HET BAJONETSCHERMEN

BIJ DE

INDISCHE INFANTERIE.

DOOR

C. F. H. CAMPEN.

RIDDER DER MIL. WILLEMSORDE EN DER ORDE VAN FRANZ JOSEPH,

1e *luitenant der Infanterie bij het Korps Pupillen te Gombong.*

TWEEDE DRUK.

met platen.

BATAVIA
LFF & Co.
1886.

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-45

62 Hal.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VII-75

HET BAJONETSCHERMEN

BIJ DE

INDISCHE INFANTERIE.

DOOR

C. F. H. CAMPEN.

RIDDER DER MIL. WILLEMSORDE EN DER ORDE VAN FRANZ JOSEPH,

1e *luitenant der Infanterie bij het Korps Pupillen te Gombong.*

TWEEDE DRUK.

Met platen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

BATAVIA,
G. KOLFF & Co.
1886.

BAT. GENOOTSCHAP

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 29-06-2010
Nomor Induk : 542/PN-MUSEUM/10
BIB - ID : 7807860
ITEM - ID : 21211009
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VOORBERICHT.

De studie over „Het bajonetschermen bij de Indische Infanterie", in de volgende bladzijden vervat, was oorspronkelijk opgenomen in het Indisch Militair Tijdschrift, waarin de schrijver, de helaas te vroeg aan het leger ontrukte 1e *luitenant der infanterie C. F. H. Campen, meermalen door verschillende artikelen van zijne groote belangstelling in de oefening van zijn wapen blijk gaf. Tijdens zijn leven hadden de Uitgevers van genoemd tijdschrift, op zijn aanbod, zich bereid verklaard van dit opstel ook afzonderlijk eene kleine oplage verkrijgbaar te stellen. Aan dit voornemen geven zij thans gevolg, daarbij de opbrengst bestemmende ten voordeele van Campens achtergebleven weduwe en kroost.*

De studie behelst in hoofdzaak een concept-reglement, waarin naar volledige behandeling der geheele bajonetvechtkunst is gestreefd. Zij werd geboren uit de diepgevoelde behoefte aan de noodzakelijkheid om de Indische infanterie meerdere geoefendheid te geven in de behandeling van het blanke wapen, dat in hare oorlogvoering nog zulk eene groote rol speelt; de weinige waarde van het bestaande voorschrift gaf daartoe te meer aanleiding. Hoewel in den vorm van een reglement gegoten, ontbreekt haar uit den aard der zaak het officieele cachet. Men vatte dus de eerste afdeeling, die de elementaire bewegingen behandelt, niet te veel als een bindend voorschrift op; zij is samengesteld volgens 'schrijvers eigen denkbeelden, die in sommige details niet met de officieele

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

overeenkomen. De beide andere afdeelingen daarentegen, die de eigenlijke schermlessen, het trekken, de assauts en de vorming van meesters en prévôts bevatten, kunnen met des te meer gerustheid worden gevolgd. De platen zullen zeker de duidelijkheid der beschrijving nog vermeerderen.

Zooals uit zijne inleiding blijkt, stelt de schrijver zich geenszins voor met zijn arbeid de volmaaktheid te hebben bereikt. Toch mag men aannemen dat, waar liefde voor het vak, gesteund door de practische ervaring van twee bedreven schermmeesters bij het samenstellen van dezen leiddraad vereenigd zijn geweest, iets goeds en bruikbaars zal zijn voorgebracht.

Redactie Ind. Mil. Tijdschr.

VOORBERICHT VOOR DEN TWEEDEN DRUK.

Bij den tweeden druk is de Ie Afdeeling (elementaire lessen) zooveel mogelijk in overeenstemming gebracht met het nieuwe „Voorschrift op het gebruik van het geweer als stootwapen" (Recruten-school, derde afdeeling, vierde artikel).

RED

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HET „BAJONETSCHERMEN

BIJ DE

INDISCHE INFANTERIE.

Pulia durak!
Stik molodec!
Suwarow.

Mag ook in andere landen en rijken de beslissing van het gevecht niet meer in de punt der bajonet liggen, hier in Indië zijn de toestanden zóó geheel anders, dat het geweer als stootwapen nog steeds een hoofdrol speelt en wel gedurende langen tijd zal blijven spelen.

Het woord van Suwarow „de kogel liegt, de bajonet spreekt de waarheid", is in Indië met zijn bedekt terrein een axioma.

Men zoude dus met recht mogen verwachten, dat de Indische infanterist juist in de behandeling van zijn geweer als stootwapen boven alle anderen zou uitblinken! Het tegendeel is waar.

De veelvuldige berichten, dat wederom een onzer soldaten, uit gebrek aan de noodige en geheel onmisbare bekendheid met zijn prachtig wapen het onderspit heeft gedolven tegenover een, slechts met een kort zwaard gewapenden vijand, zijn dààr, om de *urgentie* tot

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

verbetering in dien toestand te bewijzen; en willen wij daarover dan ook liever niet uitweiden.

Er bestaat echter groot gebrek aan het voor die verbetering benoodigde personeel en materieel.

Meesters op het geweer zijn in ons leger tegenwoordig stellig met een lantaarn te zoeken en deze zijn toch in de eerste plaats noodig, om het kader zóó ver te brengen, dat zij de manschappen *met vrucht* kunnen onderwijzen.

Van het materieel willen wij slechts aanstippen, dat bajonetschermgeweren, *met de bajonet rechts*, niet geschikt zijn, om den man met de behandeling van zijn in zoovele opzichten daarvan verschillend achterlaadgeweer vertrouwd te maken. Ook het totaal ontbreken van borstharnassen, vechtbanken, schijfstaken, lederen ballen, enz. in alle garnizoenen dient vermeld te worden; dit is echter alles niets bij het volslagen gemis eener bruikbare *handleiding*, daar de vroegere uitgaven van Siebenhaar te verouderd zijn en het nieuwere boekje slechts eenige algemeene bepalingen en met den naam van les betitelde commando's bevat, waaruit alleen iemand, die het bajonetschermen grondig verstaat, zonder uitleg gevend meester wijs kan worden.

Altijd een groot voorstander van het bajonetschermen geweest zijnde, en daarin niet geheel onbedreven, was het voor mij, bij mijne plaatsing bij het Korps Pupillen, eene aangename gewaarwording, dat hier althans deze kunst beoefend werd en dat men er in den meester op alle wapens, den Europeeschen sergeant Don, een onderwijzer bezat, die ook juist in dit belangrijke vak zijn kunst volkomen verstaat.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Daarna persoonlijk met deze oefeningen belast zijnde, rees in mij de wensch op om, gebruik makende van de jarenlange practijk van dien schermmeester, deze handleiding te ontwerpen, die naar mijn beste weten alles bevat, wat, bij het bajonetschermen met het achterlaadgeweer te pas komt. Vooral aan de instructie werd door mij veel zorg besteed.

Wat de afdeeling der assauts betreft, zoo zijn deze uitsluitend door den sergeant Don, in overleg met zijn collega, samengesteld, terwijl ik bij de twee eerste afdeelingen ook voor zoover noodig geprofiteerd heb van de ondervinding, door hem en den onderschermmeester, den korporaal Bannink, in dit vak der schermkunst verkregen.

Evenals er niets volmaakts onder de zon gevonden wordt, zoo zal dit met ook deze handleiding wel het geval zijn en rest mij na deze bekentenis niets meer, dan de verzekering, dat elke tot hare verbetering strekkende aan- of opmerking hoogst welkom zal zijn.

Dat ik mij hierbij maar doodeenvoudig bij het *oude* gehouden heb en niet de nieuwe, hooggeleerde Duitsche vechtmethodes volgde, ligt daarin, dat mij al deze nieuwe methodes — fratsen had ik bijna gezegd — niet geschikt voorkomen voor den Indischen soldaat en omdat ik aan alle nieuwigheden, die in het *wezen der zaak* geen verbetering brengen, maar vaak niets dan verwarring stichten, een geduchten hekel heb.

Voortbouwen op het bestaande, dat is m. i. de weg, welke voor den militair, die uit den aard der zaak conservatief moet zijn, is voorgeschreven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

HANDLEIDING VOOR HET BAJONETSCHERMEN.

INLEIDING.

Deze handleiding heeft ten doel, den infanterist vertrouwd te maken met het gebruik van het geweer als stootwapen en hem overtuigend te doen zien, dat hij met zijn van de bajonet voorzien geweer tegen elken met lans of sabel (klewang) gewapenden vijand, zoowel te paard als te voet, volkomen is opgewassen.

Zij is verdeeld in drie afdeelingen. De I^{e} afdeeling bevat de elementaire lessen en dient tot voorbereiding van de IIe afdeeling, waarin de man, meer bepaald schermlessen ontvangt en leert trekken, terwijl hem gelegenheid geboden wordt, zich tot prévôt op het wapen te vormen. De IIIe afdeeling regelt de jaarlijks te houden assauts, de aanstelling van prévôts en meesters, benevens de belooningen.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Alle afgeëxerceerde manschappen worden dikwijls geoefend in het gebruik van het geweer als stootwapen.

Bij voorkeur worden deze oefeningen gehouden in stede van theorie, dan wel wánneer wegens ongunstig weder niet wordt uitgerukt. Zij duren in den regel nooit langer dan één uur.

Het onderricht wordt gegeven door onderofficieren en korporaals als ook door meesters en prévôts op het geweer, zooveel mogelijk aan ieder man afzonderlijk, echter nimmer aan meer dan acht man te gelijk.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Telkens wordt het doel der beweging verklaard en aangetoond, en niet tot eene volgende overgegaan, vóór en aleer de voorgaande *grondig* wordt gekend.

De onderwijzer leert de manschappen zich *vlug* vóór- en achterwaarts te bewegen; hij doet hun de *noodzakelijkheid* en het *doel* eener parade inzien en toont deze door schijnstooten of slagen aan. Hij oefent hen vooral in het toebrengen van een *krachtigen*, *juist gerichten* stoot.

Hij zorgt, dat de man bij alle bewegingen *zooveel mogelijk* in de gevechtsstelling blijft en deze, na de met groote snelheid uitgevoerde stooten en afweringen, *onmiddellijk* herneemt.

Hij is bij deze oefeningen met een houten sabel, een lans, dan wel een bajonetschermgeweer gewapend.

Hij maakt den man vooral opmerkzaam op het gevaar, gelegen in het *op den loop* houden der vingers van de linkerhand en het laten *grijpen* (*) van zijn geweer door de tegenpartij.

Hij prent hem in, dat tegen elk ander wapen dan het geweer, het *aanvallenderwijs* te werk gaan de *voorkeur* verdient en dat hij bij den strijd niet het wapen, maar *de oogen* van de tegenpartij moet volgen.

(*) Door het verstrekken van scherp geslepen bajonetten aan den troep zou het vatten van de bajonet door den inlandschen vijand spoedig gedaan zijn; hoewel de tegenwoordige vorm niet gunstig voor het aanscherpen is, gelooven wij toch, dat zich dit heel goed laat bewerkstelligen.

Mocht later eens een ander geweer bij het leger worden ingevoerd, *dan lette men daarop* en geve de bajonet den ruitvorm van een stilet, dan is het pakken voorgoed gedaan. Door het aanbrengen van een beugel boven over de greep voor de ongedekt zijnde rechterhand zoude de waarde van het geweer als stootwapen belangrijk vermeerderen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Om den soldaat de gevechtsstelling tegen den ruiter aanschouwelijk te maken, plaatst de onderwijzer zich op een eenigszins verheven voorwerp, bij voorkeur de vechtbank. Hij verzuime daarbij niet den soldaat het voordeel aan te toonen, dat de zwakke linkerzijde van den sabelruiter voor den infanterist oplevert. De kwetsbaarste plaats is echter bij den ruiter in het algemeen op den rug gelegen, zoodat hij b.v. nooit moet verzuimen, den voorbijgesnelden ruiter eenige passen na te loopen, om te trachten hem een stoot van achteren toe te brengen. Voor den lansier ligt het zwakke punt evenwel aan de *rechter achterzijde.*

Het wijst er den man op, dat het tegen een troep ruiters toegepast uitgestrekt op den grond gaan liggen en wachten tot de chargeerende ruiters voorbijgetrokken zijn, tegen den lansruiter weinig baat.

Ook de middelen om het paard schichtig te maken, gelegen in den linkschen slag en het met een gil opspringen, brengt hij ter kennis van den man.

De onderwijzer is bij dit onderricht aan geen vaste plaats gebonden.

Meestal houdt hij zich op genoegzamen afstand (8 à 10 passen) vóór of schuinsrechts vóór de klasse op.

Dikwijls begeeft hij zich vóór den man, om toe te zien, dat deze zich achter de op de borst der tegenpartij gerichte bajonet dekt.

De Ie afdeeling wordt in exercitie-, de IIe afdeeling in kazernetenue onderwezen.

Ten einde de loopen der geweren niet te beschadigen, worden bij deze oefeningen bajonetschermgeweren ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

bezigd, waarbij het echter noodzakelijk is dat de bajonetten geplaatst zijn, zooals dit bij het achterlaadgeweer het geval is.

Op het terrein, waar deze oefeningen plaats hebben, zijn, behalve eenige stellingen of houten paarden, de noodige lederen, met lood gevulde ballen opgehangen, dan wel een voldoend aantal schijfstaken opgericht, om den man in het toebrengen van een juisten en krachtigen stoot te oefenen, wordende deze ballen aan galgen of rakken op 0,6, 1,3 en 2 Meter van den grond opgehangen, en slechts die stooten als raak beschouwd, waarbij de man den bal sterk treft.

Op dit terrein bevindt zich ook een 5 dM. hooge en 1 M. breede vechtbank met eene middellijn van 5 M. en voorzien van zes 1,5 M. lange uitloopers met staken op het einde en eene 1 M. breede opening. Door het monteeren dezer staken met een afneembare dwarsplank van 2 M. lengte worden op de gemakkelijkste wijze de galgen tot het ophangen der ballen (hoogte regeling) verkregen. (fig. XVI).

Ie AFDEELING.

Het innemen der plaatsen.

§ 1. Comd°.: Links, (Rechts) = Opent u.

Uitv.: De rechter- (linker-) vleugelman van het voorste gelid blijft staan; de andere manschappen nemen uit de flank een afstand van vier passen; de manschappen van het achterste gelid plaatsen zich op gelijken afstand achter en tegenover het midden der openingen van het voorste gelid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Het verzamelen.

§ 2. Comd°.: Links (Rechts) = Sluit u.

Uitv.: De manschappen sluiten bij den rechter (linker) vleugelman aan en hernemen hunne vorige plaatsen.

De vooroefeningen.

§ 3. Om den man met gemak zijn geweer te leeren hanteeren, wordt het gymnastiek-onderwijs met het geweer, voorkomende in de Recruten-school, herhaald.

De gevechtsstelling.

§ 4. Comd°.: Tot gevecht = Positie.

Uitv.: Op den linkerhiel half rechtsom maken en den rechtervoet anderhalve voet lengte achterwaarts afzetten, met de holte tegenover den linkerhiel; tegelijkertijd het geweer opwerpen, het met beide handen opvangen en omvatten als volgt: de linkerhand boven en tegen den onderband; de rechterhand om de greep; de linkerarm flauw gebogen en de elleboog ongedwongen naar binnen; de pols van de rechterhand vóór en tegen het midden van het onderlijf; de punt der bajonet ter hoogte van de borst der tegenpartij. Het gewicht van het lichaam rust hoofdzakelijk op het achterste been; de knieën eenigszins doorbuigende; het hoofd rechtuit. (fig. I).

Aanm.

De groote voordeelen, aan deze positie verbonden, zijn:

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1°. Dat het dragen van het wapen niet zoo zwaar valt.

2°. Dat het wapen drie dM. langer wordt dan in de positie van „velt".

3°. Dat de uitvallen schielijker kunnen plaats hebben.

4°. Dat de gebogen stand der beenen alle plaatsveranderingen vergemakkelijkt.

Moet de positie tegen den cavalerist worden aangenomen, dan luidt het

Comd°.: Sabelruiter. Tot gevecht=Positie.

Uitv.: Als bij § 4; de linkerarm echter teruggetrokken tot onder het vizier; de vingers van den loop.

Aanm.

Door het gericht zijn der bajonet op de borst der tegenpartij komt nu de tromp ter hoogte van het oog.

Is de onderstelde vijand een lansruiter, dan wordt het

Comd°.: Lansruiter. Tot gevecht=Positie.

Uitv.: Als bij § 4; de linkerarm echter gestrekt en zoo noodig voorbij den onderband.

Men kan tegen den lansruiter echter ook gebruik maken van de hooge positie, dienende tot afwering van stooten, die van de hoogte naar de laagte gaan. Daartoe is het

Comd°.: Hooge gevechts=Positie.

Uitv.: Als bij § 4; het geweer met beide handen oplichten, totdat de flauw gebogen linkerarm ter hoogte van den schouder komt, de rechterarm 2 dM. hooger en vóór het hoofd; het geweer voor de linkerzijde; de linkerhand, met de vingers van den loop, zoo noodig 1 dM. voorbij den onderband; de beenen bijna gestrekt. (fig. II).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Aanm.

Door het een weinig rechts of links brengen van het geweer is men in deze positie goed gedekt tegen lansslagen en lansstooten; de aanval wordt er echter door bemoeielijkt.

De positie met het geweer bij den voet aannemen.

§ 5. Comd°.: Front.

Uitv.: In front draaien en de positie aannemen met het geweer bij den voet.

Aanm.

De onderwijzer moet vooral zijne aandacht op de positie der manschappen vestigen en nauwlettend toezien, dat deze behouden blijft.

Om dit te kunnen eischen, moet hij de manschappen niet al te lang in de gevechtspositie laten staan en vooral in den beginne dikwijls de positie met het geweer bij den voet doen aannemen.

Ook bij het uitleggen van eene beweging moet hij, om het onnoodig vermoeien der lieden te vermijden, doen front maken en niet te lang bij de fouten van enkelen stilstaan.

Maakt een der manschappen zich aan grove fouten schuldig, dan zal hij „Front" commandeeren, den man voor de klasse doen komen en dáár zijne fouten doen aanwijzen.

BEWEGINGEN IN DE GEVECHTSSTELLING.

Appèl maken.

§ 6. Comd°.: Appèl (Twee appèls).

Uitv.: Den voorsten voet een of tweemalen op-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

lichten en krachtig met de volle zool op den grond neerzetten.

Aanm.

De onderwijzer heeft door deze beweging gelegenheid, om zich te overtuigen of de man bij de gevechtsstelling het gewicht van het lichaam juist verdeeld heeft, terwijl de man zoo noodig tevens den stand zijner voeten verbeteren kan.

De wendingen.

§ 7. Comd°.: Rechts (links) = Om.

Uitv.: Op den hiel van den achtersten voet eene wending rechts- (links-) om maken en den voorsten voet op gevechtsstellingsafstand de beweging doen volgen.

Gedurende de wendingen wordt het geweer door het aantrekken van de linkerhand bijna rechtstandig dicht bij het lijf gebracht.

§ 8. Comd°.: Rechts- (links-) om = Keert.

Uitv.: Op de voorgeschreven wijze rechts (links) omgaande, een halven cirkel beschrijvende, achterwaarts front maken.

Aanm.

Deze bewegingen hebben ten doel, front te leeren maken naar een van terzijde of van achteren naderenden vijand.

§ 9 Comd°.: Spildraaiing = Rechts (Links).

Uitv.: Op den hiel van den achtersten voet wordt, terwijl de linkervoet op den voorgeschreven afstand volgt, eene wending naar de rechter- of linkerzijde ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

maakt en wel zoodanig, dat de bajonet op de tegenpartij gericht blijft.

Op het commando: „Halt" wordt de beweging gestaakt.

Aanm.

De spildraaiing is bestemd tegen in den kring rijdende of omzwervende ruiters.

Wordt de spildraaiing tegen den lansruiter toegepast, dan wordt vooraf gecommandeerd:

Lansruiter. Hooge gevechts = Positie.

De passen.

§ 10. Comd°.: Een pas (2, 3, enz. passen) voor (achter) = Waarts,

Uitv.: Bij den pas voorwaarts wordt de voorste voet dicht langs den grond een voetlengte voorwaarts en bij den pas achterwaarts de achterste voet op gelijken afstand achterwaarts afgezet, terwijl de andere voet vlug de beweging volgt.

Wordt eenvoudig gecommandeerd: Voor- (Achter-) = Waarts, dan wordt in eene uiterst vlugge, door den onderwijzer te regelen tijdmaat, voortgegaan tot op het

Comd°.: Halt.

Uitv.: Halt houden in de gevechtspositie.

Aanm.

De onderwijzer moet er op letten, dat de manschappen niet met de voeten tegen elkander slaan.

§ 11. Comd°.: Een pas (2, 3, enz., passen) = Rechts (links.)

Uitv.: Den voorsten voet dicht langs den grond

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

een voetlengte rechts (links) afzetten, terwijl de andere voet vlug de beweging volgt.

De sprongen.

§ 12. Comd°.: Sprong (2, 3 sprongen) voor- (achter-) = Waarts.

Uitv.: De hielen opheffen en zich op de ballen der voeten opgeven, vlug een sprong (of meer sprongen) voor- (achter-) waarts doen en zich in de gevechtsstelling plaatsen.

Aanm.

Deze sprongen worden uitgevoerd:

1°. Om door eene vlugge beweging een stoot te kunnen toebrengen.

2°. Om zich aan een stoot des aanvallers te onttrekken.

3°. Wanneer het den aanvaller gelukt is, het geweer uit de richting te slaan.

De positie mag daarbij, voor zoover dat mogelijk is, niet verloren gaan.

§ 13. Comd°.: Sprong = Rechts (Links).

Uitv.: Zich op de beide voetballen verheffen, met den linkervoet een sprong (schrede) rechts (links) doen en den achtersten voet deze zijdelingsche beweging doen volgen.

Aanm.

Deze sprong vindt vooral bij het uitwijken voor paarden en bij een poging, om op des vijands flank te geraken, zijne toepassing.

§ 14. Comd°.: Sprong rechts- (links-) om = Keert.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Uitv.: Zich op de beide voetballen verheffen, een weinig doorzakken en dan door het strekken der knieën en een zwaai van het bovenlijf met het lichaam in de gevechtsstelling een halven cirkel rechts- (links-) om beschrijven.

Aanm.

Gedurende de beweging wordt het geweer, door het optrekken van den linkerarm, dicht bij het lijf gebracht.

Deze sprong wordt verricht bij een rugwaartschen aanval.

Om de paarden schichtig en daardoor den ruiter weerloos te maken, bedient men zich van den sprong in de hoogte.

Daartoe wordt, nadat op het commando: „Zit = Neer" de man de rechterknie op den grond gebracht heeft en is gaan zitten met het geweer vóór het midden van de rechterdij, de kolf op den grond, gecommandeerd:

§ 15. Sprong = Op.

Uitv.: Het lichaam wordt snel opgeheven en een sprong in de hoogte verricht; het geweer daarbij met beide handen dwars boven het hoofd gebracht, den loop naar boven, de bajonet iets hooger dan de kolf, de linker arm gestrekt, de vingers der linkerhand, die boven de punt van den linkervoet komt, van den loop verwijderd; daarna wordt snel eene wending linksom uitgevoerd dan wel op de wijze van § 11 uitgeweken.

Aanm.

De onderwijzer moet den man leeren, dat hij werkelijk bij het opspringen een luiden gil geeft.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De uitwijkingen.

§ 16. Comd°.: Rechts = Uitwijken.

Uitv.: Den rechtervoet ongeveer 36 cM. rechts afzetten, den linker onmiddellijk doen volgen, en zóóver voorbij den rechter plaatsen als zonder gedwongenheid kan geschieden; op den bal van den linkervoet linksom maken en den rechtervoet op den bepaalden afstand achter den linker neerzetten.

§ 17. Comd°.: Links = Uitwijken.

Uitv.: Den linkervoet ongeveer 36 cM. links afzetten; op den bal van dien voet eene wending rechtsom maken; den rechtervoet op den bepaalden afstand achter den linker neerzetten en een kleinen sprong achterwaarts doen.

Aanm.

Men bedient zich ook van deze uitwijkingen (vooral van de rechtsche), om op de flank van den aanvaller (ruiter) te komen.

De uitvallen en stooten.

§ 18. Comd°.: Halve uit = Val.

Uitv.: Het gewicht van het lichaam op het linkerbeen overbrengen en de knie naar voren buigen, totdat zij loodrecht boven de punt van den linkervoet staat, waarbij het rechterbeen gestrekt wordt.

Op het commando: „Herstelt" wordt de positie hernomen; dit commando is ook voor alle andere bewegingen van toepassing.

§ 19. Comd°.: Uit = Val.

Uitv.: Den voorsten voet vlug en dicht langs den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

grond ongeveer een voetlengte recht vooruitbrengen, zonder dat de achterste wordt verplaatst of opgelicht; de achterzijde van het bovenlijf nagenoeg in eene rechte lijn met het gestrekte rechterbeen; de linkerknie loodrecht boven de punt van den linkervoet.

Op het commando: „Herstelt" wordt de positie hernomen.

Deze uitvallen worden vervolgens uitgevoerd in verband met de stooten.

Men onderscheidt vier soorten van stooten:

1°. Den verkorten stoot, die voornamelijk gebruikt wordt, wanneer de vijand te dicht is opgedrongen, dan wel zijn geweer of wapen te hoog heeft opgelicht.

2°. Den gewonen of rechten stoot, dien men voornamelijk tegen infanterie toepast.

3°. Den werpstoot tegen ruiterij, slecht geoefende infanterie en lansdragers.

4°. Den lagen stoot naar het onderlijf of de beenen, dan wel naar een op den grond liggenden of lager geplaatsten vijand.

§ 20. Comd°.: Verkorte stoot, uit = Val.

Uitv.: Het geweer met beide handen terugtrekken, zoodat de rechterarm gestrekt is en de pols van de linkerhand vóór het midden van het lijf, ter hoogte van de maag komt; daarna het geweer met beide handen kort en krachtig vooruitstooten en de gevechtsstelling hernemen. (fig. III)

Door de bepaling, dat de punt der bajonet gericht moet zijn op de borst (buik) der tegenpartij, moet de man, als de tegenpartij te paard zit, van zelf de kolf laten zakken en omhoog stooten; de onderwijzer com-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

mandeere echter daartoe: „Omhoog verkorte = Stoot", om den soldaat het verschil te doen inzien; op gelijke wijze moet ook gecommandeerd worden: „Omlaag verkorte = Stoot".

De man licht op dit laatste commando de kolf tot boven het hoofd op en voert den stoot op gelijke wijze uit naar beneden.

§ 21. Comd°.: Rechte stoot, uit = Val.

Uitv.: Een uitval doen; te gelijker tijd het geweer met beide handen oplichten en met de rechterhand forsch recht vooruitstooten, glijdende het geweer door de linkerhand, die daarbij slechts tot ondersteuning dient, tot tegen den beugelkrop; de kolf ter hoogte van de borst; onmiddellijk daarna den linkervoet terugtrekken en de gevechtsstelling hernemen. (fig. IV)

§ 22. Comd°.: Werpstoot, uit = Val.

Uitv.: Een uitval doen; met de linkerhand het geweer loslaten en deze gereed houden, om het weder op te vangen; met de rechterhand in de gewilde richting een krachtigen stoot geven, daarna vlug het geweer in de positie terugtrekken en weder met de linkerhand omvatten. (fig. V)

Aanm.

Tegenover den voorbijsnellenden ruiter geschiedt deze stoot onder het vooruitbrengen van en uitval met den rechtervoet; bij het hernemen der gevechtsstelling wordt dan de linkervoet op den voorgeschreven afstand voorbij den rechter geplaatst.

§ 23. Comd°.: Lage stoot, uit = Val.

Uitv.: De kolf oplichten ter hoogte van de borst; de punt der bajonet naar beneden en den stoot (dicht

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

onder de hand der tegenpartij) naar het doel toebrengen door het uitstrekken van den rechterarm. Overigens als bij § 21. (fig. VI)

Al deze stooten kunnen ook worden uitgevoerd op het commando: „Korte = Stoot", „Rechte = Stoot" en „Werp = Stoot"; zij gaan in dat geval vergezeld van een halven uitval.

Deze uitvallen en stooten kunnen worden voorafgegaan door slagen, welke dienen om het wapen der tegenpartij uit de richting te brengen, dan wel de paarden schichtig te maken, in welk laatstgenoemd geval de slag altijd aan de linkerzijde van het paardenhoofd moet worden toegebracht, waardoor alsdan bij den daarop volgenden rechtschen zijsprong de linkerzijde van den ruiter bloot komt.

Bij het toepassen dezer slagen worden de commando's voorafgegaan door: „Geweerslag = Links (Rechts)".

De parades of afweringen.

De afweringen moeten snel, krachtig en kort zijn; daarbij mag het geweer niet meer dan noodzakelijk is uit de positie gebracht worden.

§ 24. Comd°.: Rechts = Weert.

Uitv.: Den linkerarm vlug en forsch uitstrekken en het geweer, met den loop rechts, voorwaarts en een weinig rechts drukken; daarna de gevechtsstelling hernemen. (fig. VII)

§ 25. Comd°.: Links = Weert.

Uitv.: Het geweer met de linkerhand links draaien,

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

den linkerarm kort en krachtig uitstrekken en het geweer voorwaarts en een weinig links drukken; daarna de gevechtsstelling hernemen. (fig. VIII)

§ 26. Comd°.: Hoog rechts = Weert.

Uitv.: Met beide handen het geweer omhoog en eenigszins rechts brengen; de linkerarm daarbij gestrekt ter hoogte van den schouder, de rechter elleboog vóór de zijde; de kolf onder en tegen den rechter voorarm; onmiddellijk daarna de gevechtsstelling hernemen. (fig. IX)

§ 27. Comd°.: Hoog links = Weert.

Uitv.: Met beide handen het geweer omhoog en eenigszins links brengen, den loop (naar binnen) links draaien, de linkerarm bijna gestrekt, de rechterhand ter hoogte van de borst, de kolf onder den rechter voorarm; onmiddellijk daarna de gevechtsstelling hernemen. (fig. X)

§ 28. Comd°.: Laag rechts = Weert.

Uitv.: De linkerhand, die tot spil dient en 1 dM. boven den onderband opschuift, snel een weinig rechts gebracht om den stoot af te weren, terwijl te gelijk de rechterhand ter hoogte en op 1 dM. afstand van het voorhoofd wordt opgelicht; de punt van de bajonet omlaag; de loop sterk naar rechts gedraaid; onmiddellijk daarna de gevechtsstelling hernemen. (fig. XI)

§ 29. Comd°.: Laag links = Weert.

Uitv.: Den loop met de linkerhand links draaien en deze hand, die verder tot spil dient, met kracht een weinig links brengen; den linkervoet achter den rechter zetten en de rechterhand 2 dM. boven en vóór

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het voorhoofd oplichten; onmiddellijk daarna de gevechtsstelling hernemen. (fig. XII)

Aanm.

Ligt men uitgevallen, dan vervalt het terugtrekken van den linkervoet.

§ 30. Comd°.: Hoofd = Weert.

Uitv.: Den voet, die achter is, bijtrekken en het geweer snel met beide handen dwars boven het hoofd brengen; de loop naar boven, de bajonet iets hooger dan de kolf, de linkerarm gestrekt en bijna loodrecht, de linkerhand schuift op tot 1 dM. boven den onderband; onmiddellijk daarna de gevechtsstelling hernemen, den rechtervoet daarbij weer achteruit zettende. (fig. XIII)

Slagen naar het hoofd, van ter zijde toegebracht, worden gepareerd, door bij de parade het bovenlijf een kwart cirkel naar die zijde te wenden. De onderwijzer zal daartoe commandeeren:

Hoofd rechts (links) = Weert.

Aanm.

Ligt men uitgevallen, dan vervalt het bijtrekken van den voet.

Bij al deze afweringen worden de vingers der linkerhand van den loop gehouden.

§ 31. Na deze parade kan wel eens de kolfslag en soms ook de kolfstoot worden toegepast, op het commando:

Kolf = Slag (Stoot.)

Uitv.: De rechterhand naar de linker laten schuiven, of beter, het geweer omwerpende, verplaatsen; een slag doen benevens twee sprongen achterwaarts,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ten einde zich in de positie te herstellen. (De punt van de bajonet met gestrekten linkerarm naar achteren draaien; tegelijk een uitval doen met den rechtervoet en de kolf met beide handen in de gewilde richting vooruitstooten.)

§ 32. Comd°.: Neerslag = Rechts (Links).

Uitv.: De rechter- (linker-) voet wordt ± 30 cM. links (achterwaarts) gebracht en het geweer met de linkerhand rechts gedraaid; de linkerarm forsch in rechtsche (linksche) richting uitstrekkende, wordt het wapen der tegenpartij neergeslagen en onder den bajonethals gevangen. (fig. XIV bovenaan)

Aanm.

De neerslag wordt toegepast op lansdragers, lansruiters en mindergeoefende infanterie.

§ 33. Als men de lans onder den bajonethals heeft gebracht en men kan er den voet niet op zetten, dan zal men trachten haar met de hand te grijpen, te gelijker tijd het eigen geweer met de rechterhand bij den onderband grijpen en met gestrekten arm de tegenpartij een stoot toebrengen; daartoe wordt gecommandeerd: „Grijpt de = Lans".

§ 34. De neerslag wordt in de practijk dikwijls voorafgegaan door het overwerpen der lans. Hiertoe wordt, als de man in de hooge positie (§ 4) staat, gecommandeerd:

Werp over = Lans.

Uitv.: De linkerhand dient tot spil; met de forsch tot de heup dalende rechterhand de bajonet een cirkel laten beschrijven, waardoor de lans naar rechts of links wordt geworpen, al naarmate de rechterhand eerst naar

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

buiten dan wel naar binnen (langs het lichaam) gebracht wordt; het geweer wordt onder de beweging omgedraaid, zoodat de overgeworpen lans of wapen slechts verder nedergedrukt behoeft te worden. (fig XIV)

§ 35. In sommige gevallen kan door een eenvoudig terugbuigen van het bovenlijf een stoot of slag worden ontweken; het commando daartoe luidt:

Bovenlijf terug, na = Stoot.

Uitv.: De man brengt het bovenlijf zoover terug als zonder gedwongenheid kan geschieden, daarna brengt hij een der vier stooten toe.

De onderwijzer prente den manschappen nu reeds in, dat in de werkelijkheid alle weringen onmiddellijk door een nastoot gevolgd worden, ten einde het voordeel, door het uit de richting brengen van het wapen der tegenpartij behaald, niet te verliezen; hij zal daartoe, zoodra de weringen goed gekend worden, deze met de uitvallen vereenigen.

IIe AFDEELING.

Het onderwijs in deze afdeeling wordt bij voorkeur gegeven door meesters en prévôts op het wapen en bestaat in het beurtelings uitvoeren der hier voorgeschreven lessen, eerst door meesters en leerlingen en later door twee tegenover elkander geplaatste partijen.

A. Geweer tegen geweer of lange lans.

De onderwijzer, gewapend met borstharnas, linker-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

handschoen en geweer, plaatst zich zoover van den leerling, dat bij den stoot met uitval de bajonet de borst des leerlings raakt.

De bajonetten liggen gewoonlijk met de rechterzijden tegen elkander; men zegt dan dat de aanleg rechts is; deze aanleg is regel, daar men bij den aanleg links niet gedekt is.

VOORAFGAANDE LESSEN.

Eerste les.

De onderwijzer leert den man het onderdoorgaan; dit dient:

1°. Om zich aan een druk, uitgeoefend door de tegenpartij, die het wapen uit de richting wil brengen, te onttrekken en

2°. Tot het maken van schijnstooten.

Hij drukt daartoe met zijn geweer rechts (links) tegen dat van den leerling, die zich daaraan onttrekt door de kolf met de rechterland op te lichten en met de punt van de bajonet vlug een halven cirkel van links naar rechts (van rechts naar links) kort onder het geweer van den onderwijzer (tegenpartij) door, te beschrijven; de linkerhand blijft daarbij op hare plaats en dient slechts tot spil of steunpunt.

Tweede les.

Is de leerling in de 1e les bedreven, dan commandeert de onderwijzer: „Stoot links = Uitval", en laat zich door den leerling een stoot naar de linkerborst toebrengen.

Zoodra dit geschied is, doet de onderwijzer, die links

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

weert, oogenblikkelijk een stoot naar de linkerzijde van den leerling en commandeert: „Links = Weert", ten einde den leerling al dadelijk aan de nastooten der tegenpartij te gewennen, waarna hij op gelijke wijze den stoot rechts en rechts weert onderwijst. De leerling moet, daar hij aan de andere zijde ligt, voor den stoot telkens zijn geweer onderdoor laten gaan; wordende deze les daarna herhaald met den aanleg links.

Derde les.

De onderwijzer geeft zich bloot door de linkerhand op te lichten, tot zij ter hoogte van de linkerborst komt en commandeert: „Lage stoot, uit = Val". De leerling moet den stoot dicht onder de linkerhand der tegenpartij door aanbrengen.

Hoewel deze stoot in de practijk bijna altijd raak zal zijn, geeft de aanvaller zich bij mislukking sterk bloot en kan hij zich in dat geval slechts door een sprong achterwaarts hieraan onttrekken.

De onderwijzer pareert den stoot laag links, commandeert: „Sprong achter = Waarts" en brengt te gelijk een stoot naar de linkerborst van den leerling toe, dien deze links weert.

Op gelijke wijze wordt deze les, met verwisseling van rechts en links, herhaald.

Vierde les.

De onderwijzer gaat nu over tot de schijnstooten en laat den leerling zien, dat deze zonder het zwaaien der armen en zeer snel moeten worden uitgevoerd, terwijl de linkerhand daarbij zoo weinig mogelijk uit de positie mag komen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hij tracht daarbij den leerling te misleiden door, na eenige malen heen en weer gegaan te zijn, onder het vooruitbrengen van bovenlijf en armen, te doen alsof hij stooten wil. Zoodra hij echter den leerling tot eene wering heeft uitgelokt, gaat hij snel onderdoor en brengt den werkelijken stoot aan (hoog of laag).

Vijfde les.

De onderwijzer brengt zijn geweer onderdoor en slaat het geweer van den leerling met het zijne krachtig en onverwachts naar de rechterzijde, waarop hij hem een stoot toebrengt.

Daarna zegt hij hem, om op het commando: „Geweerslag = Rechts" hetzelfde te doen, doch op het oogenblik, dat de leerling toeslaat, gaat hij onderdoor en brengt den stoot links toe.

Deze les wordt daarna herhaald links liggende, waarbij de kans van slagen veel grooter wordt.

Is de leerling daarin bedreven, dan leert hij hem, dat ook in den sprong achterwaarts een middel gelegen is, om zich aan den stoot te onttrekken. Daarna laat hij zich het geweer uit de hand slaan, doch pareert den stoot van den leerling, zoodra deze er een toebrengt, met de linkerhand; *zeer* geoefende bajonetvechters mogen, zoo zij daar kans toe zien, de bajonet der tegenpartij grijpen en op hem inloopende hem de eigen bajonet op de borst zetten, wordende het geweer daarbij bij het midden gevat.

Zesde les.

De onderwijzer zegt nu den leerling, om de linkerhand wat hoog te houden en zoodra hij dit doet, brengt

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de onderwijzer zijn geweer er onder, doet een sprong voorwaarts en brengt een verkorten stoot toe.

Vervolgens laat hij hem nog eens het geweer oplichten, duwt dit met zijn bajonethals in de hoogte en grijpt het, waarna hij hem evenals in de voorafgaande les weerloos maakt.

Daarna laat hij hem die beweging zelf uitvoeren op het commando: „Onderloopen, korte = Stoot" en onttrekt zich daaraan door, zoodra de leerling wil onderloopen, een stoot toe te brengen, dan wel, na een sprong achterwaarts, uiterst sterk doorzakkende en ineengedrongen, een stoot en uitval naar het onderlijf van den leerling toe te brengen. (fig. XVI)

Zevende les.

De onderwijzer draait zijn geweer met den loop naar beneden en vat snel met den hals van zijn bajonet dat van den leerling, drukt het forsch naar beneden en brengt hem door het naar boven en naar voren zwaaien van de kolf met den hiel een slag op het hoofd, dan wel een kolfstoot naar de borst of het aangezicht toe.

Daarna laat hij den leerling op het commando: „Naar het hoofd = Kolfslag" hetzelfde verrichten en onttrekt zich daaraan op de wijze in de voorgaande les bepaald (Sprong achterwaarts.)

Achtste les.

De onderwijzer draait zijn geweer met den loop links (wanneer de stelling links is), vat met den bajonethals dien van den leerling en duwt dien forsch naar boven, te gelijker tijd den rechtervoet voorbrengend en door het vooruitbrengen van den kolf een stoot of slag in de lendenen toebrengend.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Op het commando: „Naar de zijde = Kolfslag", laat hij den leerling deze beweging verrichten, waaraan hij zich als bij de vorige les onttrekt (Sprong achterwaarts).

Negende les.

De onderwijzer laat den leerling eenige schijnstooten doen en als hij daarmee bezig is en niet op zijn vingers past, geeft hij hem met de bajonet een slag op de hand en laat dezen slag dadelijk door een stoot volgen.

Wanneer de leerling op het commando: „Slag naar de = Hand" hetzelfde wil verrichten, voorkomt hij hem door het terugtrekken der hand, gevolgd door een snellen stoot.

Tiende les.

De onderwijzer begint met zijn bajonet bovenom of onderdoor een cirkel te beschrijven om die van den leerling en leert hem, dat hij die in dezelfde richting moet volgen, door dezelfde beweging te maken.

Kent de leerling dit, dan commandeert hij: „In den kring rechts (links) = Weert", brengt in den kring een stoot rechts (links) toe en laat den leerling dit op het commando: „In den kring, stoot = Rechts (Links)" op zijne beurt verrichten.

Al deze bewegingen zijn voornamelijk ook van toepassing tegen den piekenier (den met lange lans gewapenden Inlander).

Ten slotte zij hierbij nog aangeteekend, dat de onderwijzer den leerling vooral opmerkzaam maakt op de ongedekte oogenblikken van de tegenpartij, b. v. wanneer deze te veel schijnstooten maakt, als wanneer de leerling vlug een stoot en uitval doet, dan wel een

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

sprong voorwaarts en den verkorten stoot toebrengt; op dit laatste kan men den leerling nimmer genoeg opmerkzaam maken.

LESSEN. (*)

De leerlingen worden op twee gelederen geplaatst, front naar elkander, met vier passen tusschenruimte. N°. 1 is het 1e gelid; N°. 2 het 2e.

Na elken stoot met afwering komt men in de gevechtsstelling terug; waar men in de *linksche* stelling moet komen of blijven, wordt dit aangeduid door de letters: (*l. s.*)

Eerste les (stelling rechts).

1. Voorwaarts = Stoot.	Rechts = Weert.
2. Rechts = Weert.	Voorwaarts = Stoot.
3. Voorw. = stoot, rechts = Weert.	Rechts = Weert, nastoot = Rechts.
4. Rechts = Weert, nastoot = Rechts.	Voorw. = Stoot, rechts = Weert.

Tweede les.

1. Stoot = Links.	Links = Weert.
2. Links = Weert.	Stoot = Links.
3. Stoot links, links = Weert.	Links weert, nastoot = Links.
4. Links weert, nastoot = Links.	Stoot links, links = Weert.

Derde les.

1. Schijnstoot links, stoot = Rechts.	Links en rechts = Weert.
2. Links en rechts = Weert.	Schijnstoot links, stoot =

(*) Deze lessen zijn samengesteld door de schermmeesters Don en Bannink.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

	Rechts.
3. Schijnstoot links en rechts, stoot = Links.	Links, rechts en links = Weert.
4. Links, rechts en links = Weert.	Schijnstoot links en rechts, stoot = Links.

Vierde les.

1. Stoot = Links.	In den kring rechts = Weert.
2. In den kring rechts = Weert.	Stoot = Links. (*l. s.*)
3. Stoot = Rechts.	In den kring links = Weert. (*l. s.*)
4. In den kring links = Weert.	Stoot = Rechts.

Vijfde les.

1. Schijnstoot links, stoot = Rechts.	Links en in den kring links = Weert.
2. Links en in den kring links = Weert.	Schijnstoot links, stoot = Rechts.
3. Schijnstoot links en rechts, stoot = Links.	Links, rechts en in den kring rechts = Weert.
4. Links, rechts en in den kring rechts = Weert.	Schijnstoot links en rechts, stoot = Links.

Zesde les.

1. Sprong voorwaarts en voorwaarts = Stoot.	Sprong achterwaarts, rechts = Weert.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2. Sprong achterwaarts en rechts = Weert.	Sprong voorwaarts en voorwaarts = Stoot.
3. Sprong voorwaarts, voorwaarts stoot en rechts = Weert.	Sprong achterwaarts, rechts weert en nastoot = Rechts.
4. Sprong achterwaarts, rechts weert en nastoot = Rechts.	Sprong voorwaarts, voorwaarts stoot en rechts = Weert.

Zevende les.

1. Sprong voorwaarts, verkorte stoot en rechts = Weert.	Sprong achterwaarts, rechts weert en verkorte = Stoot.
2. Sprong achterwaarts, rechts weert en verkorte = Stoot.	Sprong voorwaarts, verkorte stoot en rechts = Weert.
3. Werpstoot, sprong achterwaarts en rechts = Weert.	Sprong achterwaarts, sprong voorwaarts en werp = Stoot.
4. Sprong achterwaarts, sprong voorwaarts en werp = Stoot.	Werpstoot, sprong achterwaarts en rechts = Weert.

Achtste les.

1. Lage stoot, uit = Val.	Laag rechts = Weert.
2. Laag rechts = Weert.	Lage stoot, uit = Val.
3. Lage stoot, uitval en 't hoofd = Weert.	Laag rechts weert en naar 't hoofd = Kolfslag.
4. Laag rechts weert en naar 't hoofd = Kolfslag.	Lage stoot uitval en 't hoofd = Weert.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Negende les.

1. Sprong voorwaarts, schijnstoot links, stoot = Rechts.
2. Sprong achterwaarts, links en rechts = Weert.
3. Sprong voorwaarts, schijnstoot links en rechts, stoot = Links.
4. Sprong achterwaarts, links, rechts en links = Weert.

Sprong achterwaarts, links en rechts = Weert.

Sprong voorwaarts, schijnstoot links, stoot = Rechts.

Sprong achterwaarts, links, rechts en links = Weert.

Sprong voorwaarts, schijnstoot links en rechts, stoot = Links.

Tiende les.

1. Schijn omlaag en voorwaarts = Stoot.
2. Laag rechts en rechts = Weert.
3. Schijn omlaag en voorwaarts, lage stoot, uit = Val.
4. Laag rechts, rechts en laag rechts = Weert.

Laag rechts en rechts = Weert.

Schijn omlaag en voorwaarts = Stoot.

Laag rechts, rechts en laag rechts = Weert.

Schijn omlaag en voorwaarts, lage stoot, uit = Val. (*l. s.*)

Elfde les.

1. Onderloopen en naar de borst kolf = Stoot.

Sprong achterwaarts en links = Weert.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2. Sprong achterwaarts en links = Weert.
3. Onderloopen en naar 't hoofd = Kolfstoot.
4. Sprong achterwaarts en 't hoofd = Weert.

Onderloopen en naar de borst kolf = Stoot.
Sprong achterwaarts en 't hoofd = Weert.
Onderloopen en naar 't hoofd = Kolfslag.

Twaalfde les.

1. Neerslag links en naar 't hoofd = Kolfslag.
2. Sprong achterwaarts en 't hoofd = Weert.
3. Neerslag rechts en naar de rechterzijde = Kolfslag.
4. Sprong achterwaarts en laag rechts = Weert.

Sprong achterwaarts en 't hoofd = Weert. (*l. s.*)
Neerslag links en naar 't hoofd = Kolfslag.
Sprong achterwaarts en laag rechts = Weert.
Neerslag rechts en naar de rechterzijde = Kolfslag.

B. Geweer tegen de sabel of klewang.

De onderwijzer begint met den leerling er op te wijzen, dat de bajonetschermer, bij het gevecht tegen den met sabel of klewang gewapenden vijand, bepaald in het voordeel is.

Hij voert daartoe de verschillende houwen en steken uit en laat deze door den leerling afweren en door een nastoot volgen.

Hij laat den leerling zien, dat deze (bajonetschermer) zoo doenlijk den aanval niet moet afwachten, maar op zijn tegenstander moet indringen en, door kringweringen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

en schijnstooten het groote gevaar van zijn bajonet te laten vatten vermijdende, dezen door één stoot voor goed buiten gevecht stellen.

Wordt hij onverwachts aangevallen, dan retireert hij schijnbaar, maakt daartoe eenige sprongen achterwaarts en vangt op eens, sterk doorzakkende en uitvallende, den opdringenden vijand op de bajonet op.

Heeft hij zijn bajonet laten vatten, dan is in de werkelijkheid zijn leven daarmee gemoeid en dient hij zich met alle kracht, die in hem is, te degageeren.

Dit kan hij doen op twee wijzen:

1°. Door het geweer onder het oplichten van de kolf en het aannemen der hooge paradepositie voor de lage wering, van rechts naar links te wringen, waardoor de hand van den tegenstander wordt omgedraaid.

2°. Door het geweer, in dezelfde houding als bij 1°, links te duwen en daarna van links naar rechts te wringen, waardoor de rechterarm van den waarschijnlijk toeslaanden aanvaller wordt opgelicht en deze in ieder geval zijne stelling verliest.

Op dit wringen volgen dan een of meer sprongen achterwaarts, om zich te herstellen.

Helpt dit niet, dan valt hij den tegenstander, als deze een slag wil toebrengen, in den arm en houdt hem bij den pols vast, terwijl hij hem, zoodra hij het geweer loslaat, met de bajonet tracht te doorboren.

LESSEN. (*)

Beweging voor de sabel. Beweging voor het geweer.

(*) Als op bladz. 32.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Eerste les. (*Stelling rechts*).

1. Houw naar de linkerwang = Uitval.
2. Links = Weert.
4. Opstaan, weert de rechter = Dij.
3. Lage stoot = Uitval.
5. Houw naar 't hoofd = Uitval.
6. 't Hoofd = Weert.

Tweede les. (*Stelling rechts*).

2. Weert de rechterheup en = Wang.
1. Schijn omlaag, stoot rechts = Uitval.
3. Houw naar den buik = Uitval.
4. Laag links = Weert.

Derde les. (*Stelling links*).

1. Schijnhouw naar de rechterwang, armhouw = Uitval.
2. Rechts en links = Weert.
4. Opstaan, weert de rechter = Dij.
3. Lage stoot = Uitval.

Vierde les. (*Stelling rechts*).

2. Weert den houw naar 't hoofd en de = Rechterdij (sterk rechts drukken).
1. Schijnkolfslag naar 't hoofd, lage = Werpstoot.
3. Rechterwanghouw = Uitval.
4. Bovenlijf terug, rechts = Weert.

Vijfde les. (*Stelling links*).

1. Onderloopen, grijp de ba-
2. Hooge parade, laag links

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

jonet, houw naar den buik = Uitval.

weert, wringt van rechts naar links, stoot naar den buik en sprong achter = Waarts.

Zesde les. (*Stelling rechts*).

1. Grijp de bajonet, dubbele sprong voorwaarts, houw naar den buik = Uitval.
2. Dubbele sprong achterwaarts, hooge parade, laag links weert, wringt van links naar rechts en stoot naar = 't Gezicht.
3. Sprong achterwaarts en voorwaarts = Stoot.
4. Opstaan, weert de rechter = Dij.

C. Geweer tegen den sabelruiter.

De onderwijzer, die zich op een verhoogde plaats (bij voorkeur een uitlooper der vechtbank) stelt, neemt de houding van den cavalerist aan, laat den leerling tegenover zich (dus voor het hoofd van het paard) staan; commandeert vervolgens: Rechts (links) uitwijken, werp-, voorwaarts- of lage = Stoot.

Hij weert die stooten laag links (rechts), door het in den kring zwaaien of brengen van de sabel langs de linker- (rechter-) zijde, steeds zorgende met den rug der sabel af te weren en brengt dan na het commando: „Hoofd = Weert" een houw op het hoofd toe.

Vervolgens slaat hij het geweer links (rechts) uit de richting, brengt de houwen links (rechts) aan en

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

leert den leerling door hooge weringen zich daaraan te onttrekken.

Heeft de leerling dat begrepen, dan maakt hij schijnhouwen en schijnstooten, welke door een houw of steek worden gevolgd b. v.:

1°. Schijnhouw links (rechts), houw rechts (links).

2°. Schijnhouw links (rechts), steek naar de borst.

3°. Schijnhouw links en rechts (rechts en links), houw naar 't hoofd.

4°. Schijnhouw naar 't hoofd, steek naar de borst.

Heeft de leerling deze houwen en steken leeren afweren, dan leert hij hem door schijnslagen en stooten den cavalerist te verleiden, zich bloot te geven, en telkens na eene wering of houw van den ruiter een steek te doen volgen; hij wijst hem er op, dat hij, door het niet oogenblikkelijk hernemen van de positie, in de practijk verloren zou zijn.

Hij laat hem nu de volgende bewegingen uitvoeren, waarbij de zijsprong slechts dient om het vooruitgaan van het paard te markeeren.

Rechts (links) = Uitwijken.
Sprong = Rechts (Links). } Werpstoot.

De onderwijzer weert rechts (links) en brengt den houw naar het hoofd toe, waarbij hij commandeert: „Hoofd = Weert", zijnde dit de meest gewone vechtwijze tegen aanrennende ruiters.

Verder laat hij hem den slag naar het hoofd (paal) toebrengen en gaat dan zelf uit de flank staan.

Vervolgens laat hij den leerling in den kring plaats nemen en herhaalt de lessen, waarbij hij hem leert

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zich aan sommige slagen te onttrekken door het eenvoudig terugbrengen van het bovenlijf.

Lessen. (*)

Eerste les.

Beweging voor den sabelruiter.	Beweging voor den infanterist.
1. Steek naar de = borst.	2. Links = Weert.
4. Weert linker = Wang.	3. Voorwaarts = Stoot.
5. Houw naar de linker = Wang.	6. Links = Weert.

Tweede les.

2. Weert linker = Wang. (Links omhalen).	1. Rechts uitwijken en voorwaarts = Stoot.
3. Houw naar 't = Hoofd.	4. 't Hoofd = Weert.
6. Weert rechter = Wang.	5. Omhoog verkorte = Stoot.
	Herstelt. Voor het hoofd van het paard in de positie door links uit te wijken en een sprong links te maken.

Derde les.

1. Houw naar de rechter = Wang.	2. Hoog rechts = Weert.
4. Weert rechter = Wang.	3. Slag en voorwaarts = Stoot.

(*) Deze lessen zijn samengesteld door den schermmeester Don.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

5. Houw naar de linker = Wang.
6. Links = Weert.

Herstelt. (Als voren).

Vierde les.

2. Weert de linker = Wang.
1. Slag, sprong achterwaarts en werp = Stoot.
3. Rechter = Wanghouw.
4. Rechts = Weert.
6. Weert de linker = Dij. (Links omhalen).
5. Sprong achterwaarts en werp = Stoot.

Herstelt. (Als voren).

Vijfde les.

2. Weert linker = Wang.
1. Links uitwijken en voorwaart = Stoot.
3. Steek naar de = borst.
4. Links = Weert.
6. Weert rechter = Wang.
5. Sprong links en werp = Stoot.

D. Geweer tegen den lansruiter.

Voorbereidende oefeningen.

Eerste les. (*Stelling rechts*).

De onderwijzer laat den leerling tegenover een der uitloopers van de vechtbank staan en plaatst zich tegenover hem, met de bij het zwaartepunt gevatte lans zoo hoog mogelijk onder den rechter bovenarm, de duim op den steel, de nagels naar boven; onder het uitstrekken der rechterhand brengt hij hem een hoogen of lagen (bij meerdere oefening door schijnstooten vergezelden) stoot of slag toe en laat dezen in de hooge positie weren en door een nastoot volgen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Tweede les. (*Stelling rechts*).

De onderwijzer gaat weder op den leerling in, commandeert echter, dicht bij gekomen: „Rechts = Uitwijken", en brengt zijne lans, die hij met de rechterhand vasthoudt, links, door deze op te heffen en in de buiging van den linkerarm te doen rusten, waarna hij door het strekken van den rechterarm, waarbij de hand ter hoogte van den schouder komt, een stoot toebrengt, dien de leerling werende door een stoot moet laten volgen.

Derde les. (*Stelling rechts*).

De onderwijzer handelt als bij 1 en 2, doet den leerling echter dicht bij gekomen links uitwijken en den afgeweerden stoot met het overwerpen, neerslag en een verkorten stoot beantwoorden.

Vierde les. (*Stelling rechts*).

De onderwijzer handelt als bij de vorige lessen, leert echter den leerling thans om door eenige sprongen voorwaarts en neerslag links tusschen den hals van het paard en de lans in te dringen en door een verkorten stoot, dan wel het grijpen van de lans den ruiter weerloos te maken.

Vijfde les. (*Stelling rechts*).

Herhaling van de 1e, 2e, 3e en 4e les, met de lans links liggende.

Zesde les.

De onderwijzer laat den leerling in de binnenruimte

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

plaats nemen, gaat hem met de lans rechts voorbij en brengt hem rondgaande een door schijnstooten of schijnslagen voorafgeganen lansstoot of slag toe.

Heeft de leerling, die de spildraaiing toepast, dit begrepen, dan leert hij hem op het commando: „Onderloopen", met de hooge positie onder de lans in te dringen en een verkorten stoot toe te brengen.

Hij herhaalt deze les met het overwerpen van de lans en den neerslag.

Ten slotte leert hij hem den voorbijsnellenden ruiter achter na te loopen, maar voert te gelijk onder het naar beneden en daarna naar achteren brengen en weder oplichten van de lans, gepaard aan het rechts draaien van het bovenlijf, achterwaartsche stooten uit.

Zevende les.

De onderwijzer past de kringparades en stooten toe en laat deze op gelijke wijze met de bajonet afweren.

Achtste les.

Herhaling van 6 en 7, doch links liggende; hierbij kan de lans, die een steun heeft, meer aan het uiteinde gevat worden en moet de leerling bij voorkeur de hooge positie toepassen en telkens trachten uit de spildraaiing tot den aanval over te gaan.

LESSEN TEGEN DEN LANSRUITER.

Beweging voor den lansruiter. Beweging voor den infanterist.

Eerste les. (Stelling rechts).

1. Rechts = Pointeert. 2. Rechts = Weert.

4. Laag rechts = Weert. 3. Lage stoot = Uitval.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

5. Slag naar = 't Hoofd.
6. Hoofd = Weert.

Tweede les. (*Als boven*).

1. Schijn links, rechts=Pointeert.
2. Links en rechts = Weert.
4. Laag rechts en rechts = Weert.
3. Schijn omlaag, stoot rechts = Uitval.
5. Schijnslag naar 't hoofd, links = Pointeert.
6. 't Hoofd en links = Weert.

Derde les. (*Als boven*).

2. Links = Pointeert.
1. Rechts uitwijken, hooge parade = Positie.
4. Bovenlijf = Terug.
3. Rechts weert, werp over lans en verkorte = Stoot.
5. Links = Pointeert.
6. Links = Weert.

Vierde les. (*Stelling links*).

1. Schijn rechts en links, rechts = Pointeert.
2. Rechts, links en in den kring links = Weert.
4. Bovenlijf = Terug.
3. Neerslag links (voet op de lans) en verkorte = Stoot.
5. Slag naar de linker = Wang.
6. Links = Weert.

Vijfde les. (*Stelling rechts*).

1. Voorwaarts = Pointeert.
2. Links = Uitwijken.
4. Rechts = Weert.
3. Werp = Stoot.
5. Rechts = Pointeert.
6. Hooge positie, rechts = Weert.

Zesde les.

1. Schijn links pointeert, neer-
2. Links uitwijken, in den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

slag, rechts = Pointeert.
4. Laagrechts = Weert.

kring rechts = Weert.
3. Werp over lans, verkorte = Stoot.

Zevende les. (*Stelling rechts*).

1. Schijn links en rechts, links = Pointeert.
2. Links en rechts weert, slag = Links.
4. In den kring rechts = Weert.
3. Verkorte = Stoot.
5. Dubbele sprong voor = Waarts.
6. Links = Uitwijken.
7. Rechts = Pointeert.
8. Rechts = Weert.
10. Laagrechts = Weert.
9. Lage = Werpstoot.

Achtste les. (*Stelling links*).

2. Slag = Links.
1. Rechts = Uitwijken.
4. Dubbele sprong voor = Waarts
3. Hooge positie, links weert, werp over lans en grijp = Lans.
6. Achterwaarts linksche gevechts = Positie.
5. Laat los lans, en draai links = Om.
7. Achterwaarts links = Pointeert.
8. Links = Weert.

De manschappen, die in deze lessen voldoende geoefend zijn, worden toegelaten tot het trekken.

Dit geschiedt altijd onder toezicht. De manschappen zijn hierbij van maskers, schermhandschoenen, borstharnas en dijdekking voorzien.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Alle stooten moeten als het ware slechts worden aangetoond; zoodra de strijders hunne bedaardheid verliezen, worden op last van den surveillant de wapens gestrekt; telkens na afloop van den strijd moeten de partijen elkander de hand reiken.

IIIe AFDEELING.

De Assauts.

Minstens eens in het jaar, bij voorkeur op 's Konings verjaardag, wordt in alle garnizoenen, ter sterkte eener compagnie of meer, een assaut gehouden.

Tot bijwoning van dit assaut worden alle officieren van het garnizoen uitgenoodigd.

Bij de regeling der assauts zij men indachtig, dat de verschillende uit te voeren nummers verdeeld worden over alle werkers, welke beschikbaar zijn, daar het anders te vermoeiend voor de werkers zoude worden, waardoor zij de verschillende bewegingen niet naar behooren zouden uitvoeren en de sierlijkheid der houdingen, hier een hoofdvereischte, verloren zoude gaan.

Verder zij men indachtig om, ten einde niet te veel van de aandacht der toeschouwers te vergen, hun de noodige afleiding te bezorgen door steeds zulke bewegingen te doen uitvoeren, die sterk van elkaar verschillen.

Dit laatste is daarom aan te bevelen, omdat een niet deskundig toeschouwer de stooten, slagen, enz., al verschillen zij ook in wezen nog zoo sterk van elkander, niet opmerkt, wanneer dit niet duidelijk zichtbaar is en daar een assaut vooral ook ten doel heeft, te toonen

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dat de leerlingen zich eene sierlijke houding hebben eigen gemaakt, gepaard aan het hoofdvereischte, bedrevenheid in 't hanteeren der wapens, zoo zal men steeds zorgen dat dit het geval zij.

Nimmer mag een werker in twee achtereenvolgende nummers optreden, maar moet hem een voldoende tusschenpoos worden gegeven, opdat hij zich van de vermoeienis zal kunnen herstellen.

Het Muurtrekken.

De werkers zijn op twee gelederen geplaatst, met het front naar elkander, op vier passen tusschenruimte.

Men bedient zich hierbij niet van commando's, doch van appèls. Dit laatste geldt ook voor de carré's.

Alvorens tot het muurtrekken over te gaan, wordt het saluut gemaakt.

Het Saluut.

1e	Beweging.	Met de rechterhand het geweer opwerpen en het met die hand bij de greep vatten; den elleboog winkelhaaks aan het lijf.
2e	id.	(Links groeten). Den rechterarm naar de linkerzijde forsch uitstrekken ter hoogte van den schouder en onmiddellijk terugtrekken, te gelijker tijd het hoofd links wenden en links zien.
3e	id.	(Rechts groeten). Den rechterarm naar de rechterzijde forsch uitstrekken ter hoogte van den schouder en onmiddellijk terugtrekken,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

te gelijker tijd het hoofd rechts wenden en rechts zien.

4e Beweging. Den rechterarm voorwaarts strekken, te gelijker tijd het geweer loslaten en het met de rechterhand hervatten tusschen den grendel en het vizier, den ontlaadstok naar voren (bij het tromplaadgeweer tusschen het vizier en den onderband).

5e id. Het geweer eerst langs de linkerzijde en daarna langs de rechterzijde draaien, door de bajonet te doen voorover hellen; wanneer de bajonet daarbij in de richting komt als bij het vellen van 't geweer, de rechterhand in de greep plaatsen en de gevechtspositie aannemen.

6e id. Een sprong voorwaarts.

7e id. Een sprong achterwaarts.

8e id. Het geweer schouderen door de linkerhand te laten opschuiven ter hoogte van den rechterschouder, en met de vingers der rechterhand den beugelkrop omvatten als bij het schouderen van het geweer, daarna de linkerhand in de positie doen vallen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

9e Beweging. De gevechtspositie aannemen door de bajonet voorover te doen hellen, de vingers der rechterhand los te laten en deze hand weer in de greep te plaatsen.

Aanm. De leider van het assaut zal er op letten, dat bij den groet naar de linker- en rechterzijden, ook tegelijk het hoofd naar die zijden worde gewend, daar zulks dikwijls wordt vergeten.

Groote vlugheid is bij het saluut aan te bevelen.

De Muur.

Beweging voor het 1e gelid.	Beweging voor het 2e gelid.
1. Voorwaarts = Stoot.	2. Rechts = Weert.
4. Rechts = Weert.	3. Nastoot = Rechts.
5. Nastoot = Links.	6. Links = Weert.

Herstelt (Stelling rechts).

---

2. Rechts = Weert.	1. Voorwaarts = Stoot.
3. Nastoot = Rechts.	4. Rechts = Weert.
6. Links = Weert.	5. Nastoot = Links.

Herstelt (Als boven).

---

1. Lage stoot = Uitval.	2. Laag rechts = Weert.
4. 't Hoofd = Weert.	3. Kolfslag naar = 't Hoofd.

Herstelt (Als boven).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2. Laag rechts = Weert.
1. Lage stoot = Uitval.
3. Kolfslag naar = 't Hoofd.
4. 't Hoofd = Weert.

Herstelt (Als boven).

---

1. (Rechtervoet voor) Werp = Stoot.
2. Sprong achter = Waarts.
4. Rechts = Weert.
3. Nastoot = Rechts.
5. Nastoot = Links.
6. Links = Weert.

Herstelt (Als boven).

---

2. Sprong achter = Waarts.
1. (Rechtervoet voor) Werp = Stoot.
3. Nastoot = Rechts.
4. Rechts = Weert.
6. Links = Weert.
5. Nastoot = Links.

Herstelt (Stelling links).

---

1. Sprong rechts, stoot = Links.
2. Sprong links, links = Weert.
4. Sprong links, links = Weert.
3. Sprong rechts, stoot = Links.
5. Werp = Stoot (rechtervoet voor).
6. Sprong achter = Waarts.

Herstelt (Stelling links).

---

2. Sprong links, links = Weert.
1. Sprong rechts, stoot = Links.
3. Sprong rechts, stoot = Links.
4. Sprong links, links = Weert.
6. Sprong achter = Waarts.
5. Werp = Stoot.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Daarna wordt het geweer afgezet en het saluut gemaakt, doch na de 8e beweging met de linkerhand een slag tegen het geweer gegeven en ingerukt.

In deze muur komen de meest gebruikelijke stooten, weringen en sprongen voor.

Het voorgaande moet niet als bindend worden beschouwd, doch slechts als leiddraad, om daarnaar ook andere muren te vormen, welke dan geheel worden overgelaten aan den combinatiezin des onderwijzers.

De carré's.

De carré's dienen om te toonen, dat men het geweer in alle opzichten meester is. Het verdient echter afkeuring, hieraan andere werkers te doen deelnemen, dan dezulken, waarvan de assaultleider ten volle overtuigd is, dat hunne physieke ontwikkeling hen in staat stelt, de daaraan verbonden groote vermoeienissen te weerstaan.

De zes ondervolgende gangen van het carré kunnen achtereenvolgend worden uitgevoerd (steeds met een kleine pauze na het einde van elk carré); ook kan men ze drie aan drie splitsen en beurtelings door vier andere werkers doen uitvoeren.

Aanm.

De leider zij vooral indachtig, dat de werkers niet te dicht op elkaar staan (niet minder dan vier passen).

De opkomst (met geschouderd geweer).

Twee der werkers komen ter rechter-, de beide anderen ter linkerzijde van de uitvoeringsplaats op één pas afstand van elkander op, marcheeren eenige (4, 6,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

à 8 passen) voorwaarts, maken daarna met rotten rechts en links, zoodat zij één gelid vormen (allen onderling een pas afstand); onmiddellijk daarna wordt rechts en links uit de flank gemaakt, zoo dat men het front naar de toeschouwers krijgt, mede eenige (zes à acht enz.) passen gemaakt, halt gehouden en het geweer afgezet.

Appèl (zijnde een hoorbaar teeken).

Met de rechterhand het geweer opwerpen, met die hand een slag onder de kolf geven en onmiddellijk daarna het geweer met de rechterhand in de greep vatten, het geweer in een cirkel zoo dicht langs het lichaam als mogelijk is omzwaaien, door de punt der bajonet voorwaarts naar omlaag te laten dalen en daarna langs de achterzijde weder omhoog en naar voren te zwaaien; wanneer dan de punt der bajonet ter hoogte komt als bij het vellen van het geweer, onmiddellijk de gevechtspositie aannemen en daarna het geweer schouderen.

Appèl.

Den rechterarm oplichten, de punt der bajonet laten dalen en het geweer naar achteren zwaaien, totdat dit rechtstandig achter den rechterschouder komt; te gelijker tijd knielen op de rechterknie.

Appèl.

In de positie met geschouderd geweer terugkomen, door opstaande de vorige beweging in omgekeerde orde uit te voeren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Appèl.

Met de linkerhand een slag tegen het geweer geven ter hoogte van den rechterschouder en plaats nemen in het carré met het front naar binnen.

Plaatsing in het carré.

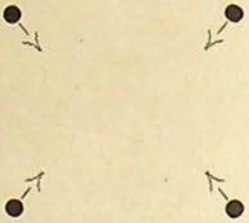

Deze wordt verkregen als volgt:

De vleugellieden maken twee passen voorwaarts in schuinsche richting naar buiten en daarna rechtsomkeert, zoodat zij in schuinsche richting naar binnen staan. De beide middelsten maken rechtsomkeert, doen daarna eveneens twee passen in schuinsche richting naar buiten en maken rechtsomkeert, zoodat ook zij in schuinsche richting naar binnen staan; zij zijn het die zich in de richting der vooraanstaanden plaatsen.

Appèl.

Het saluut uitvoeren, zooals bij de muur is voorgeschreven, doch na de 8e beweging het geweer afzetten.

1e *Carré.*

Appèl.

Het geweer schouderen en vervolgens nederknielen, daarna met de rechterhand het geweer opwerpen en

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

met beide handen vatten, in dier voege, dat men gemakkelijk een kolfslag langs de rechterzijde kan toebrengen; den kolfslag uitvoeren en te gelijker tijd opstaande de gevechtspositie aannemen; daarna met eene rechtsche uitwijking van plaats verwisselen, daarbij zorgende steeds de plaats van zijn rechter nevenman in te nemen, en schouderen.

Dit wordt driemaal herhaald; na de laatste maal maakt de leider twéé appèls, waarna de geweren worden afgezet, het carré geëindigd is en even wordt gerust.

2e *Carré.*

Appèl.

Het geweer schouderen, de punt der bajonet laten dalen, den loop naar voren draaien en den rechterarm hierbij hoog oplichten, waarbij het geweer onder den arm doorgaat; deze zwaai moet zoo krachtig zijn, dat de punt der bajonet achterwaarts weder omhoog komt en wel zoodanig dat zij doorzwaait tot zij in de richting komt als bij het vellen van het geweer, waarna men het loslaat doch onmiddellijk hervat en de gevechtspositie aanneemt.

Dit is de inleiding van *dit* en elk volgend carré; zij wordt tevens op elken hoek van 't carré uitgevoerd.

Appèl.

Met de linkerhand het geweer loslaten, den rechterarm voorwaarts uitstrekken en het geweer rechtstandig omhoog heffen, te gelijker tijd den rechtervoet (met een appèl) ongedwongen naar voren brengen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de rechterhand in de positie; te gelijker tijd den linkervoet terugtrekken.

Met de linkerhand het geweer eene zwaaiende beweging geven door de tromp forsch naar rechts te drukken, zoodat het geweer zich om den hals draait, daarbij de linkerhand loslaten; de kolf alsnu links vóór weer terugkomende, wordt onmiddellijk de rechterhand in de greep geplaatst, het geweer krachtig naar de rechterzijde afgerukt en de gevechtspositie hernomen; daarna met de rechtsche uitwijking van plaats verwisselen; het geweer schouderen. Dit driemaal herhalen.

Appèl.

Het geweer afzetten en rusten.

6e *Carré.*

Appèl.

De inleiding uitvoeren.

Appèl.

Het bovenlijf rechts wenden, den rechtervoet rechts van den linker plaatsen, te gelijker tijd het geweer met de rechterhand loslaten en onmiddellijk daarna bij den onderband hervatten, den rechterarm winkelhaaks aan het lijf, de linkerhand daarbij in de positie doen neervallen; men heeft thans het geweer in verticalen stand voor zich, de tromp echter een weinig voorover hellende.

Appèl.

Met de rechterhand het geweer naar den rechter

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

nevenman werpen, onmiddellijk daarna het bovenlijf links wenden en het geweer van den linker nevenman vangen met de rechterhand in de greep en de linker bij den onderband, terstond den rechtervoet links achterwaarts afzetten en de houding aannemen van: „Om „te vuren = knielen".

Appèl.

Het geweer met beide handen opwerpen, zoodat men een kolfslag langs de rechterzijde kan maken, dien uitvoeren en te gelijker tijd opstaan en de gevechtspositie aannemen; daarna het geweer schouderen en met de rechtsche uitwijking van plaats verwisselen; wanneer dit driemaal herhaald is, blijven de werkers in de gevechtspositie staan.

Appèl.

De werkers, welke hun front naar de toeschouwers hebben, blijven staan en herstellen zich geheel in front, de beide anderen begeven zich door eene rechts voorwaartsche uitwijking in hun midden; daarna worden de geweren geschouderd.

Appèl.

Met de linkerhand een slag tegen het geweer geven ter hoogte van den rechterschouder, rechtsomkeert maken en inrukken.

Aanm. Om de carré's gemakkelijker te doen uitvoeren, kan men zich van meer appèls bedienen, doch de netheid wordt bevorderd, indien de werkers zelve die appèls maken, door telkens wanneer de voeten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

van stand veranderen, den rechtervoet stampend neer te zetten.

GEDRAGREGELS BIJ HET TREKKEN.

Gewoonlijk bestaat eene partij die trekt uit twee personen, doch om al te zware vermoeienis te voorkomen, zal men in den beginne dit door drie man laten uitvoeren.

Later, bij voldoende geoefendheid en wanneer de krachten eenigszins ontwikkeld zijn, kan men den derden man weglaten.

Het trekken tusschen drie man.

1. Het saluut uitvoeren.
2. De oudste en jongste nemen op het commando: „Gevechtsstelling" deze positie aan, waarna de jongste zegt: „De eer aan U"; de oudere antwoordt daarop: „Val aan", waarna de jongste een stoot of slag tracht toe te brengen. Wordt een der partijen getroffen, dan meldt hij zulks door te roepen: „Raak", waarna de getroffene het wapen afzet en de derde trekker het recht heeft om aan te vallen.

Het trekken tusschen twee man.

1. Het saluut uitvoeren.
2. Geheel als bij het trekken tusschen drie man, natuurlijk met het onderscheid, dat men, na te zijn getroffen, het wapen niet afzet, doch onmiddellijk nadat men geraakt is en zulks gemeld heeft, het recht behoudt opnieuw aan te vallen.

Wanneer de onderwijzer bemerkt dat de trekkers

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

vermoeid worden, zal hij om de drie laatste stooten of slagen laten trekken, waarbij beschouwd wordt dat hij, die hierbij de meeste stooten of slagen heeft toegebracht, overwinnaar is; daarna wordt het saluut uitgevoerd en reikt men elkaar de hand.

De onderwijzer zal er nauwlettend op toezien, dat gedurende het trekken, de werkers niet tot elkaar spreken, kunnende zulks aanleiding geven tot verwikkeling en ongelukken.

AANSTELLING VAN MEESTERS en PRÉVÔTS.

Aangezien de assauts hoofdzakelijk ten doel hebben, lust en ijver voor den wapenhandel op te wekken, behooren zij met den meest mogelijken militairen luister plaats te hebben en moet ook het overige van den dag door de militairen feestelijk worden toegebracht.

Gedurende het assaut doet de muziek zich hooren.

Op den dag van het assaut heeft ook de aanstelling van prévôts en meesters plaats en worden de brevetten uitgereikt.

Om voor prévôt in aanmerking te komen, wordt vereischt: de bekwaamheid tot het geven van onderricht in de I^e^ afdeeling; het zonder fouten uitvoeren van de lessen in de IIe afdeeling; bedrevenheid in het trekken en in het hanteeren van de lans; het geven van onderwijs in de I^e^ afdeeling van de sabel (Siebenhaar) en het zonder fouten uitvoeren van de twee andere afdeelingen.

Voor den graad van meester wordt bovendien vereischt: bekwaamheid tot het onderwijzen van de in de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

IIe afdeeling voorkomende lessen, alsook van de drie afdeelingen van de sabel.

Behalve het brevet ontvangt ieder meester eene gratificatie van *f* 10 en ieder prévôt een gratificatie van *f* 5. Tevens wordt hun verstrekt een distinctief, bestaande uit eene gekruiste sabel en bajonet, gedekt door eene kroon, te dragen op den linker bovenarm.

Van de aanstelling tot prévôt of meester wordt aanteekening gehouden in het stamboek.

Gombong, 1886. C. F. H. Campen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Fig. I. De positie.

Fig. II. Hooge gevechts-positie.

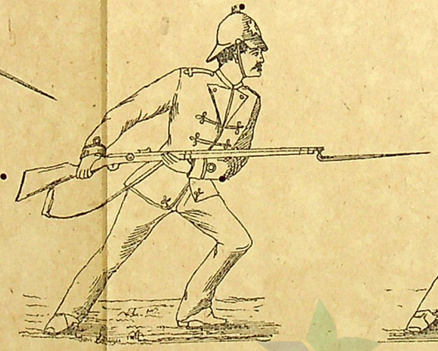

Fig. III. Verkorte stoot.

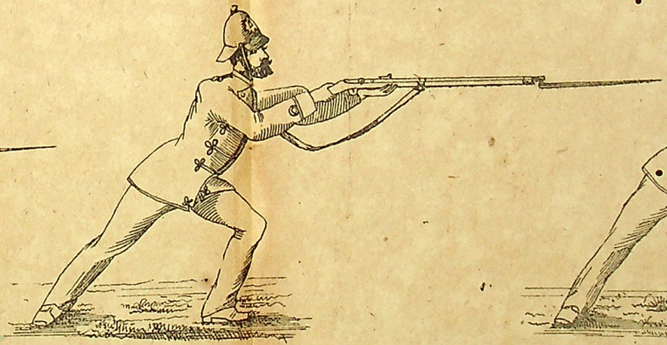

Fig. IV. Rechtestoot-uitval.

Fig. V. Werpstoot-uitval.

Fig. VI. Lagestoot - uitval.

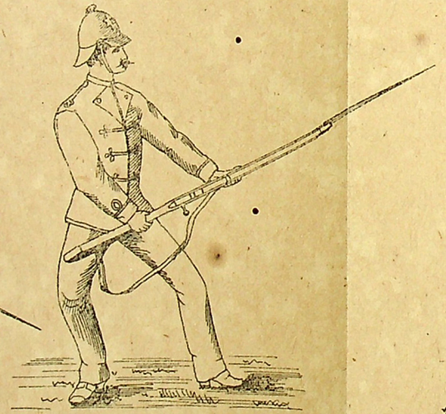

Fig. VII. Rechts - weert.

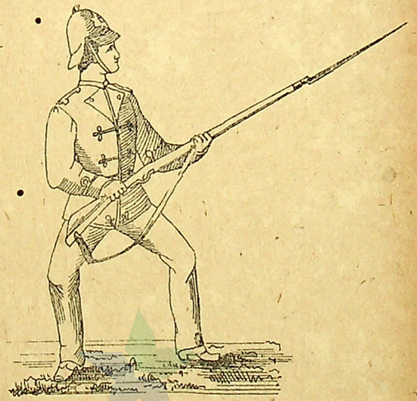

Fig. VIII Links - weert.

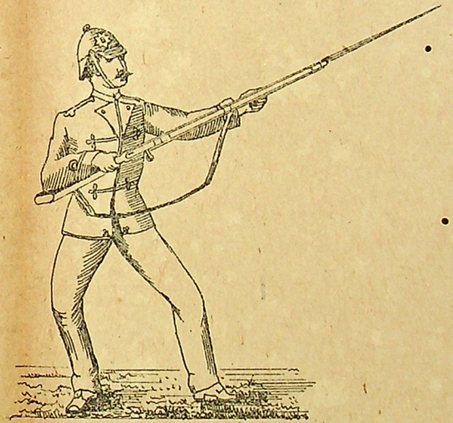

Fig. IX Hoogrechts - weert

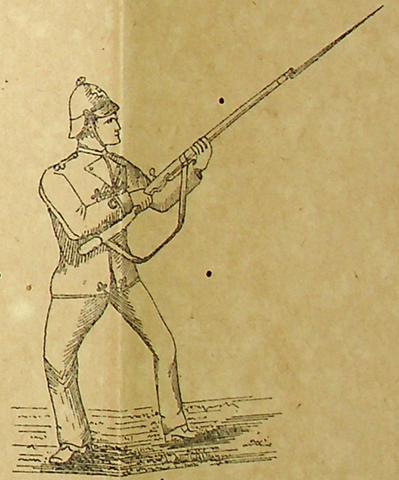

Fig. X Hooglinks - weert.

Fig. XII. Laaglinks-weert.

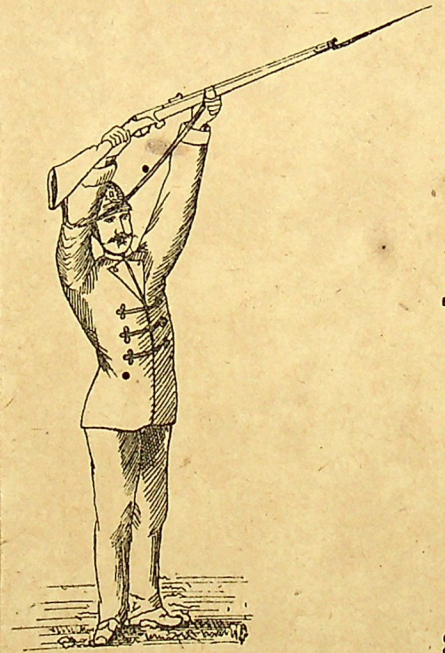

Fig. XIII. Hoofdweert.

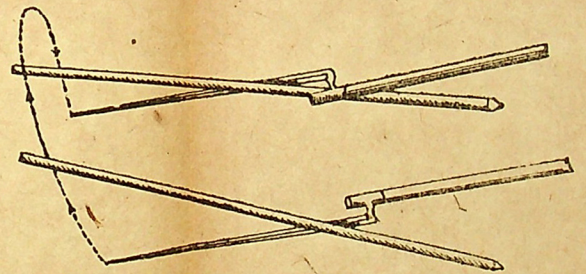

Fig. XIV. Het overwerpen en de neerslag rechts.

Fig. XV. De achterwaartsche uitval.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Drijvende werkbank
Schaal 1:100

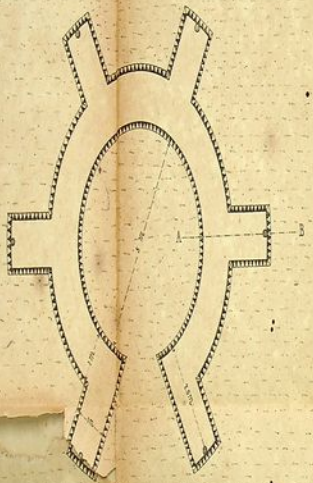

Doorsnede over AB.
Schaal 1:50

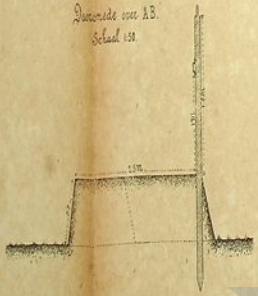

Drijvende werkbank
met de aan touwen beweegbare hellen.
Schaal 1:25

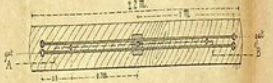

Doorsnede over AB.

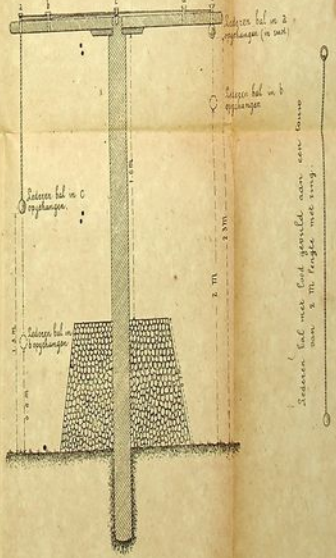

Batavia G. Kolff & Co.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

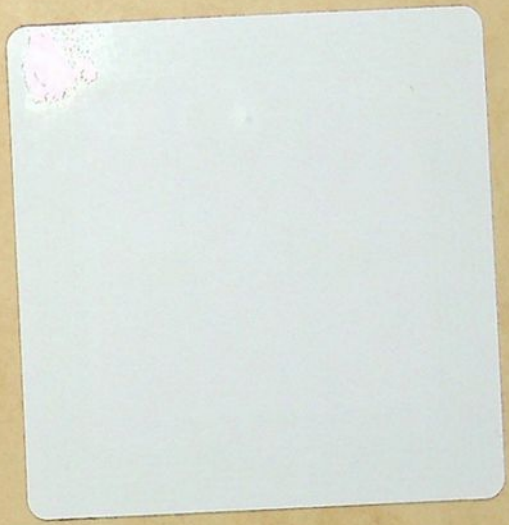

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BOEKDRUKKERIJ VAN J. KOLFF & CO., BATAVIA.